

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Деница Георгиева Топчийска

Департамент „Право“ на Нов български университет

Научна специалност: доцент в област на висше образование 3.Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право (теория на държавата и правото)

относно дисертационния труд на Радослав Георгиев Оведенски

на тема: **„Същност на правната догма според Чистото учение за правото“**

представен за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научна област 3. “Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6. “Право”, научна специалност/докторска програма „Теория на държавата и правото. Политически и правни учения“ в ЮФ на УНСС

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури за защита на дисертационен труд, сформирано със Заповед № 3203 от 28.11.2022 г. на Зам.-ректора по НИДМО на УНСС

Уважаеми членове на научното жури,

Като член на научното жури, определено със Заповед № 3203 от 28.11.2022 г. на Зам.-ректора по НИДМО на УНСС за оценяване на дисертационния труд със заглавие „Същност на правната догма според Чистото учение за правото“ на Радослав Георгиев Оведенски от катедра „Публичноправни науки“ на ЮФ на УНСС, представям рецензия, изготвена на основание чл. 10, ал. 1 от Закона за развитието на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), чл. 32, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав на Република България (ППЗРАСРБ).

В съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ за придобиване на научна степен „доктор“ пред научното жури кандидатът е представил дисертационен труд и 2 научни публикации на български език. Дисертационният труд съответства на формалните изисквания, предвидени в чл. 27, ал. 2 от ППЗРАСРБ.

1. Информация за дисертанта

Радослав Оведенски е придобил ОКС „магистър“ по специалност „Право“ в Правно-историческия факултет на Югозападния университет-Благоевград през 2013 г. През 2015 г. г. със Заповед 405/11.03.2015 г. на Ректора на УНСС Радослав Оведенски е зачислен като задочен докторант в ЮФ на УНСС по докторска програма „Теория на държавата и правото. Политически и правни учения“ в катедра „Публичноправни науки“. В рамките на обучението дисертантът е изпълнил заложеното в индивидуалния план.

Радослав Оведенски е отчислен с право на защита със Заповед на ректора на УНСС № 3343 / 30.11.2021 г. Той е представил дисертационен труд на тема „Същност на правната догма според Чистото учение за правото“ във връзка с провеждането на публична защита за присъждане на ОНС „доктор“ в Професионално направление 3.6 Право (Теория на държавата и правото. Политически и правни учения). Трудът е обсъден на заседание на Катедра „Публичноправни науки“ и е обявена процедура за публична защита пред научно жури в съответствие със ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника за дейността на УНСС.

Радослав Оведенски е бил хоноруван асистент по учебната дисциплина „Обща теория на правото“ в ЮФ-УНСС в периода 2016-2018 г. Работил е също така като младши експерт по административен контрол в областната администрация - Благоевград. Участвал е в обучителни и квалификационни курсове.

В рамките на процедурата по публична защита пред научно жури дисертантът е представил необходимите материали: дисертационен труд, автореферат, автобиография и информация за научните приноси на автора, 2 публикации по темата на дисертационния труд. Към дисертацията е приложена декларация за оригиналност.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд.

Дисертационният труд на тема „Същност на правната догма според Чистото учение за правото“ е в обем от 194 страници (включително декларация за оригиналност). Структурата на дисертационния труд обхваща въведение, четири глави, заключение и библиография на кирилица и латиница (185 заглавия на кирилица, сред които 9 речници, и общо 55 заглавия на латиница, сред които 3 речници). Независимо че представената в библиографията литература е в по-широк обем от цитираната в бележки по линия,

считам, че използваните източници са достатъчно, за да бъдат предпоставка за комплексно и аргументирано академично изследване.

В увода на дисертационния труд се определя актуалността и предмета на научното изследване, формулират се неговите цели и задачи в областта на общата теория на правото. Дисертантът си поставя за основна цел да анализира същността на понятието за правна догма през призмата на Чистото учение за правото на Ханс Келзен и възгледите на Виенската правнотеоретична школа. Темата е значима и актуална за съвременната българска теория на правото, тъй като дава възможност чрез критичен преглед на достиженията в тази област до този момент, да се направи опит да се достигне до изводи, които да подпомогнат както изграждането на общо-теоретичното възприятие за правото и правните понятия, така и процеса на правоприлагане.

Глава първа подробно излага използваната в дисертационния труд методология, което съответства на предмета на изследването, посветено на правната догма според Чистото учение за правото.

Глава втора представя проблемите на правната догматика. Разгледани са въпроси на юридическия метод. Определен е предметът на правната догматика – правна система. Тази част от дисертационния труд съдържа критика на правната догматика от позициите на Чистото учение за правото.

Глава трета е насочена към определяне на понятието за правна догма. Акцент е поставен на формалната определеност на правото. Дисертантът се присъединява към становището, че нормативното битие на правото е единствена негова същност. Радослав Оведенски определя правата догма като използва понятието за правна норма.

В **глава четвърта** дисертантът отново разглежда методологични въпроси. Въз основа на определянето на правната догматика и на правната догма, той изразява становище за същността на правните понятия чрез обсъждане на стойността и функцията на правните понятия. Разгледан е принципът на правната сигурност и аналитична представа за правните понятия. Представено е съотношението между общата теория на правото и специалните правни дисциплини.

В **заключението** на дисертационния труд са изложени основните научни приноси. В резюме са представени аргументите на научните тези.

3. Оценка на научните и на научно-приложните резултати

Научните резултати са в посока на обогатяване на теорията на правото. Те са насочени към изследване на методологичното Чисто учение за правото и съдържат авторово мнение за неговото значение при определяне на правото, в частност на правната догма и правната догматика. Дисертантът използва нормативния подход и успешно прилага формални-логическите методи. Трудът е ориентиран към дискусия за значението на правно-философски проблеми за развитието на методологията на теорията на правото.

4. Научни приноси и практико-приложни приноси

Трудът съдържа редица научни приноси. Приносен момент представлява разглеждането на правната догматика от позициите на Чистото учение за правото, както и прилагането на идеите на Виенската школа в правото при определяне на основни правни понятия също. Чистото учение за правото е представено като наука, която има за цел да анализира позитивното право и емпиричната действителност.

Научен принос в областта на теорията на правото се съдържа в изведените от Радослав Оведенски понятия за правна догма и за правна догматика. Те са разгледани във връзка със значението на правната методология за определяне на предмета на правната наука и на общата теория на правото.

Понятието за правна догматика се използва, за да се проследи развитието и същността на общата теория на правото като наука. Приносен характер имат изложените възгледи на автора за определяне на правния схематизъм и правния формализъм, както и на други основни понятия.

Приносно значение за надграждане на общотеоретичните знания имат изводите на автора за същността на правните понятия и видовете правни понятия. Дисертантът определя правната догма чрез понятието за правна норма. В това отношение дисертационният труд доразвива теорията за правната норма и прилага нормативизма като методологично учение за правото. Понятието за правна норма е използвано като „обяснителна схема“. Интересен е подходът на автора при разглеждане на правната догма като граници на правната норма и нейното определящо значение спрямо

институтите на правото. Възгледите на автора относно нормативната йерархия и динамичния характер на правната система също подпомагат и допълват академичната дискусия в тази област.

Практико-приложен характер има становището на дисертанта за съотношението между нормативните и естествените науки, както и неговото мнение за мястото на Общата теория на правото в учебните планове по специалност „Право“. Обърнато е внимание на необходимостта от по-пълноценна връзка между общата теория на правото и специалните правни науки.

Посочените научни приноси са авторова заслуга. Използваната литература е цитирана коректно, но може да се препоръча при интерпретацията на позициите да представените автори, когато е възможно, да се използват техните оригинални произведения.

5. Оценка на публикациите по темата на дисертацията

Дисертантът представя две публикации, свързани с темата на дисертационния труд. Статията „Модуси на нормативността. Динамичната теория на правото като трансцендентално усвояване и създаване на глобален правен и политически ред“ е публикувана в Годишника на катедра „Философски и политически науки“, Год. X, 2020. Благоевград: УИ „Неофит Рилски“, 2019. Втората статия „Върху проблемът за двете понятия за правна норма“ предстои да бъде публикувана в списание „Икономически и социални алтернативи“ на УНСС. Двете статии показват интереса на автора към разглежданата в дисертационния труд тематика, както и неговата способност за научна дискусия.

6. Оценка на автореферата

В рамките на процедурата е представен Автореферат на дисертационния труд в обем от 30 страници, в който са изложени структурата, съдържанието и основните научни достижения. Направена е характеристика на дисертационния труд и са посочени научните приноси. Авторефератът коректно отразява съдържанието на представения дисертационен труд.

7. Препоръки

В случай че дисертантът има интерес да продължи представеното от него изследване в дисертационния труд, бих искала да препоръчам да разшири сравнително-правните аспекти като включи съвременни автори, които работят в областта на теорията и философията на правото в други национални правни системи. Също така стремежът към по-ясно и категорично изразяване до голяма степен би спомогнало за точното възприемане на авторската позиция.

8. Заключение

Дисертационният труд „Същност на правната догма според Чистото учение за правото” съдържа научни и научно-приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ, чл. 27, ал. 2 от ППЗРАСРБ. Постигнатите научни приноси показват, че Радослав Георгиев Оведенски притежава задълбочени теоретични знания и способност за самостоятелно теоретично мислене, необходими по научна специалност „Теория на държавата и правото. Политически и правни учения“. Дисертантът отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 1 от ЗРАСРБ и чл. 24-26 от ППЗРАСРБ.

На основание чл. 10, ал. 1 от ЗРАСРБ и чл. 32, ал. 1 от ППЗРАСРБ, давам своята положителна оценка на представеният дисертационен труд.

Предлагам на научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Радослав Георгиев Оведенски в област на висше образование 3. “Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6. “Право”, научна специалност/докторска програма „Теория на държавата и правото. Политически и правни учения”.

08.02.2023 г.

Рецензент:

гр. София

доц. д-р Деница Топчийска